

Panošiškių šaltinis

Turistinė vertė

Sinonimai

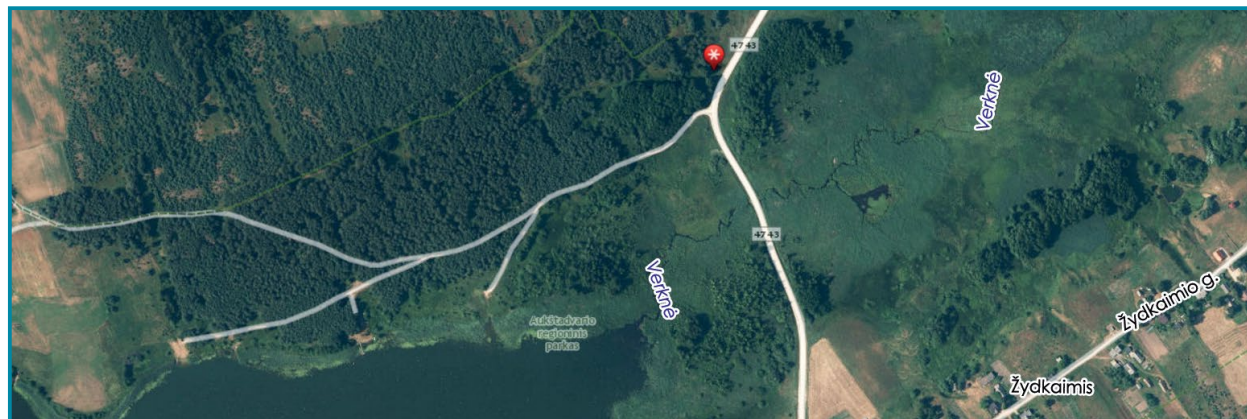
Panošiškių kaimo pirmas šaltinis, šaltinis prie Panošiškių kapinių

Koordinatės

LKS: 547076; 6041797

Adresas

Trakų r. sav., Panošiškės. Aukštadvario regioninis parkas

Aplinka

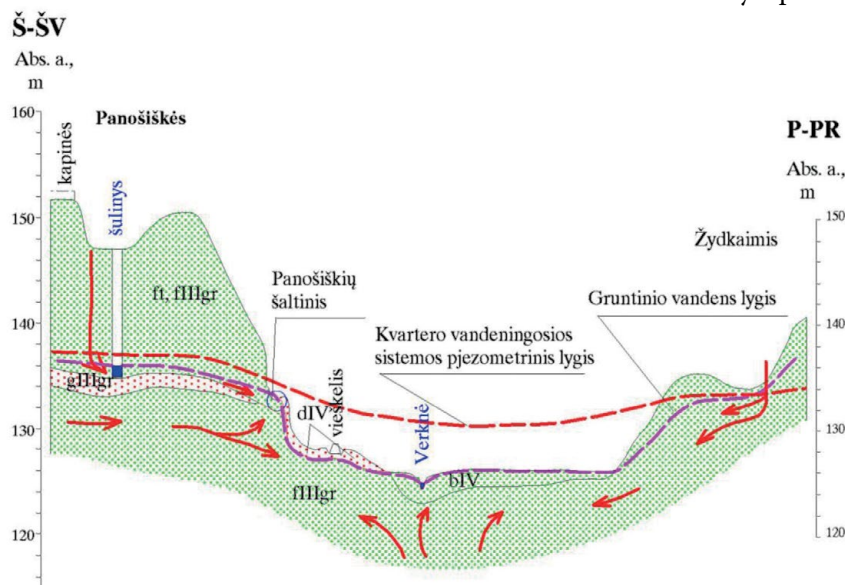
Smėlingame dešiniakrančiame Verknės paslėnyje su aukštyn šlaitu „užbėgusiomis“ pušaitėmis, prie elektros linijos ir atsivėrusios Panošiškių šaltinio versmės. Nuo jų pakalnėn už 200 m vieškelio pralaida per Verknę, o dar už 700 m jau kitoje papelkėjusio klonio pusėje ir kryžkelė su Rūdiškių–Onuškio plentu. Šaltinis yra patogioje, lengvai pasiekiamoje vietoje. Todėl deramai sutvarkius jo aplinką (o tai jau ir nuspręsta daryti) at-

kreiptų apsilankančių Panošiškėse ir regioniniame parke dėmesį, papuoštų smagiai per pelkynę besileidžiančio ir kylančio vieškelio pakele.

Dabartinė būklė, kaptazas

Šaltinio pagrindinės ištakos židinyš nėra kaptuotas. Pavienės, kai kur susiliejančios tarpusavyje srovės koncentruojasi į vieną bendrą negilią išgraužą ir nuskuba žemyn pakeleš grioviu. Už 25–30 m pasiekia

išgraužoje patiestą plastmasinį vamzdį, per jį bei prasiveržęs šalia jo vanduo nuskuba toliau link pelkėto duburio. Po šiuo latakų (vamzdžiu) galima prisi-leisti vandens.

Vandens fizikinės savybės

Šaltinio vanduo šaltas, išmatuota temperatūra siekė 7,7 °C, silpnai šarminis (pH = 7,9),

savitasis elektros laidis (SEL = 390 $\mu\text{S}/\text{cm}$), vandens oksidacinis ir redukcinis potencialas (Eh = -48 mV), deguonies kiekis ($\text{O}_2 = 5,58 \text{ mg}/\text{l}$). Vyrauja redukcinė aplinka (rH = 14). Vanduo skaidrus, bekvapis. Nepastebėta dujų išsiskyrimo reiškinių.

Vandens cheminės savybės

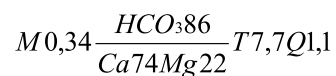
Nustatomo komponento pavadinimas	Nustatyta vertė		
	mg/l	mg-ekv/l	ekv. proc.
Ištirpusių mineralinių medžiagų suma	338		
Sausoji liekana 180 °C	225		
Bendrasis kietumas		4,30	
Karbonatinis kietumas		3,72	
Nekarbonatinis kietumas		0,58	
Anijonai:			
Chloridai, Cl ⁻	3,6	0,102	2,35
Sulfatai, SO ₄ ²⁻	19,2	0,400	9,27
Hidrokarbonatai, HCO ₃ ⁻	227	3,72	86,2
Nitritai, NO ₂ ⁻	< 0,010		
Nitratai, NO ₃ ⁻	4,65	0,075	1,74
Katijonai:			
Natris, Na ⁺	3,6	0,157	3,49
Kalis, K ⁺	1,2	0,031	0,684
Kalcis, Ca ²⁺	66,4	3,31	73,8
Magnis, Mg ²⁺	12,0	0,987	22,0
Amoniakas, NH ₄ ⁺	< 0,010		
Kitos analizės:			
pH, pH vienetai 20 °C	7,80		
Permanganato skaičius, mg O/l	0,81		
Cheminis deguonies suvartojimas, mg O/l	<4,0		
Savitasis elektros laidis, $\mu\text{S}/\text{cm}$	386		

Panošiškių šaltinio vanduo yra gėlas, turi mažai mineralinių medžiagų. Jame ištirpusių mineralinių medžiagų yra apie 338 mg/l. Šaltinio vanduo santykinai kietas, bendrasis kietumas – 4,3 mg-ekv/l. Tačiau tai karbonatinis, virinant pašalinamas kietumas. Šaltinio

vandenyje nitrato koncentracija nedidelė – 4,6 mg/l. Amonio jonų jame neaptikta, organinių priemaišų labai nedaug, koncentracija artima foninei. Vandenyje aptikta 0,18 mg/l fluoro.

Cheminės sudėties formulė (ekv/%)

Tautosakinės, kraštotyrinės, istorinės žinios

Šis šaltinis su upeliuku teka į rytus, t. y. „į saulę.“ J. Trukšininė-Karpičiūtė prisimena, kad „iš jo žmonės sėmė vandenį, nes jis yra gydantis. Tą vandenį dar užkalbėdavo toks Matusevičius, tuomet vanduo dar didesnės galios įgydavo. Užkalba, būdavo nuo rožės, išgąščio ir nuo visų ligų padėdavo. Mūs kaimas tai viskuom labai tikėjo, tą vandenį ir kiti sėmė, namo nešėsi.“

Pasakoją Jadvyga Trukšininė-Karpičiūtė, gim. 1953 m. Antakalnio k. Trakų r.

Užrašė Rita Balsevičiūtė 2009-07-21

Tipas

Krintantis kontaktinis

Režimas

Nuolatinio veikimo

Vandeningumas

Vidutinio vandeningumo reikšmingas. Šaltinio bendras pajėgumas gali siekti vidutinį debitą (Q = 0,9–1,1 l/s arba apie 75–95 m³/d)

Vandens tipas

Kalcio, magnio hidrokarbonatinis

Aprašė:

P. Gedžiūnas, K. Kadūnas, Z. Zanevskij, 2012